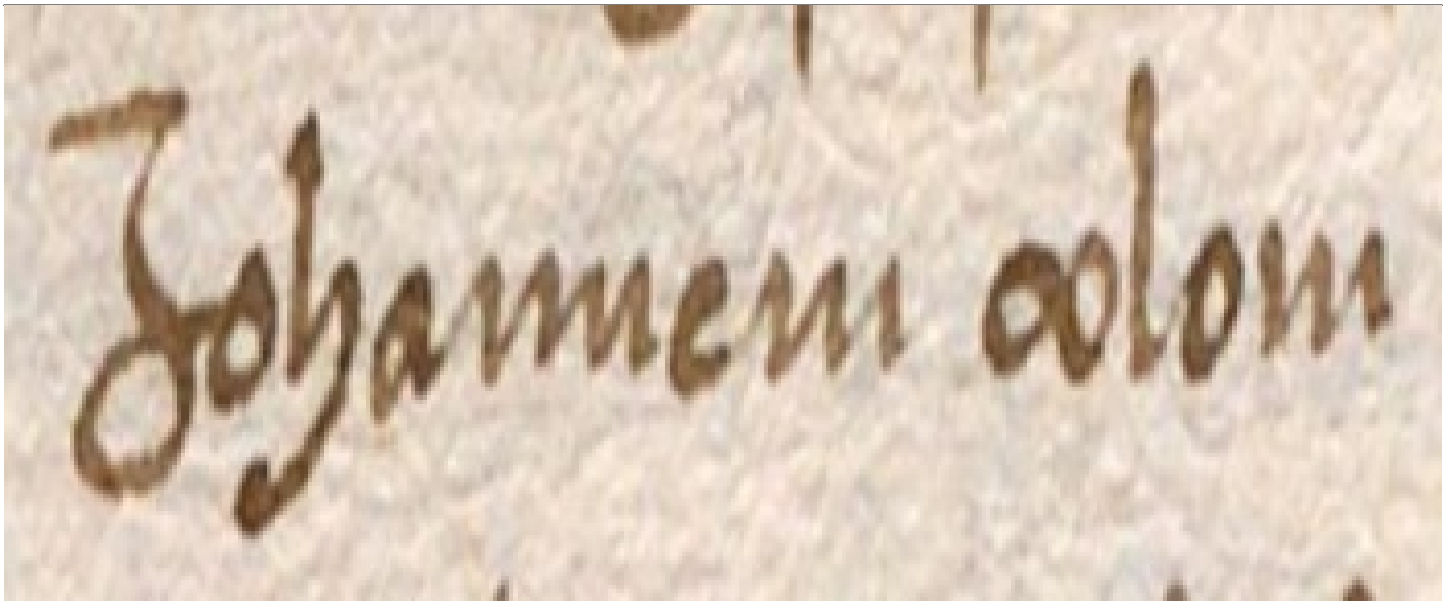

En Joan Colom sentenciat rebel per crim de lesa majestat

Autor: Miquel Ques
Data de publicació: 03-07-2019

En Miquel Ques ens informa de quatre documents conservats a l'Arxiu Reial de Mallorca segons els quals En Joan Colom es declarat rebel pel crim de lesa majestat contra el rei Joan II.

Intro
Són múltiples i variades les proves irrefutables de la catalanitat d'En Colom, però també la diversitat d'esdeveniments que visqué i sofrí en les seves pròpies carns. Vet aquí una prova documental més que concorda, encaixa i explica alhora els esdeveniments futurs que conduí Joan Colom a haver d'exiliar-se per esdevenir i ser conegut posteriorment com Colombus.

Títol

Exposició
En aquest cas ens fixem en uns quants documents històrics conservats a l'ARM, es tracta de quatre documents, tres documents expedits per la Reial Cancelleria signats pel rei Joan II d'Aragó, i un quart expedit des de la Lloctinència Reial de Mallorca:

1. Document expedit des del Castell de Fels, el 2 d'octubre de 1462, una lletra declarant uns dos-cents catalans rebels per crim de lesa majestat contra no només l'autoritat reial del rei Joan II d'Aragó, sinó també contra la seva muller, la reina Joana Henriques, i alhora contra el seu fill, el príncep Ferran, futur Ferran II. A més d'aplicar com a càstig, l'execució de tots els béns, activitats, ingressos i drets de tots ells en benefici del tresor reial.

2. Document expedit també des de Castell de Fels, el mateix 2 d'octubre de 1462, una lletra dirigida a tots els càrrecs reials i republicans institucionals de govern del Regne de Sicília, Regne de Sardenya, Regne de Mallorques, Regne d'Aragó, Regne de València, Principat de Catalunya i comtats de Rosselló i Cerdanya, manant l'execució de la

sentència abans esmentada, sota pena de 10.000 fl. d'or d'Aragó als contrafaents.

3. Document expedit des de la Ciutat de Balaguer, el 25 de novembre de 1462, lletra dirigida al governador i al procurador reial del Regne de Mallorques, i a altres càrrecs institucionals de Mallorca i Eivissa, així generals com particulars, seculars i religiosos, informant dels declarats rebels per crim de lesa majestat, manant sota la mateixa pena esmentada anteriorment, efectuar les execucions de censals, mercaderies, pecúnies i drets de tots els declarats rebels, a fi de posar-los a disposició de la Procuració reial de Mallorca per a incorporar-los i retenir-los com a part integrant del tresor reial.

4. Document expedit des de la Ciutat de Mallorques, el 25 de febrer de 1463, lletra dirigida als clavaris de la Universal Consignació de la Universitat de la Ciutat i Regne de Mallorques per a l'execució i confiscació dels censals dels rebels a fi d'intitular-los a nom del rei, sota la pena de 5.000 ll. al fisc reial.

'Signum Johannes'. Signatura del rei En Joan II d'Aragó

L'interès del documents

L'interès o la importància d'aquest documents rau precisament en el llistat dels declarats rebels i criminals de lesa majestat: una sèrie correlativa de personatges de la Ciutat de Barcelona i del Principat de Catalunya, entre els quals, els principals capitosts de la rebel·lió, suara el comte de Pallars, nobles, cavallers, donzells, ciutadans, mercaders, juristes i altres, entre tots aquests Joan Colom, els seus germans; Lluís Colom i un Guillem Colom i el fill major d'aquest.

Així doncs, Joan Colom fou represaliat el 1462, un punt d'inflexió clau en la seva vida, després haver estat sentenciat i declarat rebel, i haver comés crim de lesa majestat. Una sentència que es traduïa materialment en la confiscació de tots els seus béns, activitats, ingressos, drets, i en concret, molt significativament, els censals invertits en els regnes de la corona ut supra anunciats. Això volia dir a tots i cada un dels llistats en dita sentència, i per tant, també al propi Colom.

Johannem Colom

Una situació que, irremeiablement, abocà Colom a una lluita proactiva i a ultrança al costat de la Biga el 1462, fent la guerra contra el rei Joan II, a patir l'exili, a l'entroncament amb la casa reial portuguesa, a servir com a Almirall al rei de França, i a la definitiva arribada a les Índies, entre d'altres fets.

Uns documents, els arxivats i expedits per la cancelleria reial de Joan II que s'haurien de trobar també a tots els arxius de cada un dels estats de la corona perquè aquestes lletres foren dirigides a cada una de la les lloctinències governamentals d'aquests estats perquè el seu mandat fos complit, especialment, adreçades al procurador reial de Mallorca, que és on els catalans hi tenien invertit una major quantitat de lliures en el seu deute públic.

No seria llavors, fins la capitulació de Pedralbes de 1472, quan aquestes confiscacions foren retornades als seus legitimis propietaris ?de forma legal, però no efectiva a curt termini?, a excepció del comte de Pallars, i molt probablement en el cas d'en Colom, que continuaren rebels sense sotmetre's a l'autoritat reial, el primer a cara descoberta, i el segon, adoptant una altra personalitat: la del corsari Columbus.

Conclusió

Uns documents més que exemplifiquen i corroboren, coherentment i fidelment, la trajectòria vital d'en Colom. En aquest cas, uns documents imprescindibles a l'hora d'entendre el posicionament d'en Colom pro Diputació del General de Catalunya enfrontat amb el rei Joan II, de la qual patí una situació personal i política repressiva i punitiva, ja no per pertànyer a l'estament militar dins una família patrícia barcelonina immersa dins el partit de la Biga, sinó per haver sigut condemnat a un delicte tan greu com el de rebel i criminal per lesa majestat.

Una baula més, imprescindible, que explicita l'esdevenidor d'un personatge universal i que reconstrueix els fets i la trajectòria vital d'en Colom. Un Colom, que després de la capitulació de Pedralbes seguí, a l'igual que el comte de Pallars, lluitant contra Joan II i contra la seva família.

Miquel Ques